SỐ THỨ 1486 — NGÀY THỨ HAI 13 MARS 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 111

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ
MỖI SỐ: 0$02

HANOI

	Trung Bắc Tân Văn	Đông Pháp	Công Luận	Hà Thành Ngọ Báo	Nam Kỳ	Tribune Indochinoise	Avenir du Tonkin	Đông Pháp Thời Báo	Revue Indochinoise
Một năm.	6$00	6$00	6$50	6$50	6$00	9.00	6$00		
Các làng và									
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»			
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50			
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25			
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75			

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 046 de large.

Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel »
Pas centimètre et par insertion. . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

SUBSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES
MUA CÔNG-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC
宜買東照公債算銀元

Mấy điều nên chú-ý về sự cải-lương hương-chính

Cái vấn-đề cải lương hương chính ở xứ Bắc kỳ ta, nay đã quá cái thời-kỳ ngôn luận mà đến cái thời-đại thực-hành. Từ khi có nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ thông tư cho các quan các tỉnh đặt ra lệ bầu-cử hương-chức, sổ thu-chi công dân, các quan địa phương đâu đấy đều gia công đốc sức : mấy tháng nay trong báo chương về mục thời-sự các tỉnh không mấy ngày không thấy có tin tức về chuyện hương-chính cải lương. Vậy thử hỏi cải lương hương-chính để làm gì? Vì cớ gì mà cần phải cải lương hương chính? Có phải cải lương hương chính là cốt để mưu phúc lợi cho dân nhà-quê không? Vì cái cớ muốn mưu phúc lợi cho dân nhà quê mà cần phải cải lương hương chính không? Chính thế, phàm nói đến sự tiến hóa của một nước, không nên thiên trọng ở nơi đô-hội mà phải kiêm cả cả chỗ nhà quê. Nước nào cũng vậy, người ở đô-thị vẫn phần ít, mà người ở hương-thôn vẫn phần nhiều ; hương thôn có phát đạt thì cái hạnh-phúc trong xã-hội mới thật là hoàn toàn ; hương thôn mà điêu-tệ tiêu-điều, thì dẫu đô-thị phồn thịnh đến đâu cũng không gọi là cái hiện tượng tiến bộ trong nước được. Cứ cái hiện-tình ở hương-thôn ta bây giờ mà xét, tưởng ai có lấm miệng thật cũng không sao cãi được là không phải điêu tệ tiêu-điều ; suốt lăng nọ qua lăng kia, một trăm nhà chưa được một nhà dư ăn dư tiêu, mười người đến chín người lo đói lo rách. Trong nước mười phần người thì số dân ở nhà quê chiếm đến tám chín, tám chín phần người trong nước như thế thì sao gọi là nước thịnh vượng được? Nay quyết cải lương hương-chính là cốt để mưu phúc lợi cho dân nhà quê ; muốn mưu phúc lợi cho dân nhà quê thì có mấy điều nầy phải nên chú ý trong sự cải lương hương chính.

1° Sự doanh nghiệp ở chốn hương-thôn.— Dân nhà quê ta thực khuya dậy sớm, dãi nắng dầu mưa, so với dân thị-thành hơn được cái tính nhẫn lạo nại khó, lại biết ăn nhịn để dành, hà tân hà tiện, không có cái thói phù-xa lãng xí như dân thị thành ; thật là những cái nguyên-chất tốt có thể làm giàu có được ; chỉ vì kiến-văn hẹp hòi, tinh-thần phác-lậu, nên cách sinh nhai nhiều nỗi vụng về : kẻ cái nông-nghiệp là nghề chủ yếu ở nhà quê, mà xem ra cũng còn hủ lậu quá : giống mà không biết lựa chọn, điền-khí không biết cải lương, thủy lợi không biết dự phòng, hoàng trùng không biết trừ trị, phân bón không biết dùng cho hợp thổ-chất, cày côi không biết trồng cho đúng thì nghi ; tuy cày sâu cuốc bẫm, vất vả quanh năm, mà nông-sản vẫn không tăng tiến được mấy chút ; còn ngoại gia như nghề tằm-tang, nghề sức-mục nghề rẫy bái và các nghề chế-tạo nho nhỏ cũng đều là những nghề rất tiện lợi cho chốn hương thôn, mà không thấy có một nghề gì tinh tấn cả ; doanh nghiệp như thế, bảo làm sao mà không nghèo. Nay phải làm thế nào cho nghề nông không lỗn hại, mà các nghề khác cũng đều chấn hưng, thì những hạ-hộ cũng đỡnh mới mong được ấm no sung-sướng. Ấy là một sự phúc lợi của dân nhà-quê cần phải chú ý trước hết.

2° Sự vệ-sinh ở chốn hương thôn.— Dân nhà quê ta suốt ngày lao động, rất có ích cho thân thể được kiện-cường, không phải như dân thị-thành phần nhiều người ở nề ăn cung, gần cột để sinh mệnh yếu, lại được hưởng cái không khí mát mẻ ở nơi đất không đông đúc như ở thị-thành nhiều, thật là được cái cảnh-ngộ thích hợp về sự vệ-sinh lắm ; chỉ vì cái phương-pháp vệ-sinh không từng giảng cứu, đường sá không biết làm cho rộng rãi, mương rãnh không biết làm cho lưu thông, nước uống không biết giữ cho sạch trong, rác rưởi không biết dọn cho quang đãng ; và lại cách phòng dịch không cẩn, mà lệ-khí hay lưu hành, thuật bộ sinh không rành, mà trẻ con hay sài-đẹn. Nay phải làm thế nào cho ai nấy đều được hiểu cái phương pháp vệ-sinh mà hết sức chỉnh bị những điều ấy, thì già trẻ lớn bé mới mong được khỏe-mạnh làm ăn. Ấy lại là một sự phúc lợi của dân nhà quê cần phải chú ý nữa.

3° Sự giáo-dục ở chốn hương thôn.— Phàm đã là một người dân trong nước, ai cũng nên chịu cái giáo-dục phổ-thông, thì nghĩa vụ làm dân mới biết đảm-đang, quyền-lợi làm dân mới biết bảo-hủ, trong làng trong xóm khỏi sinh ra cái tệ cường bạo khi lăng ; và lại bất-luận là làm nghề gì cũng cần có cái trí-thức thông-thường thì cái nghề của mình làm mới tinh được ; dân nhà quê ta, phần nhiều phẩm cách tự-tiện, sinh kế dại khờ là lỗi tại không có học cả. Nay phải làm thế nào cho con trẻ trong làng đến được theo học nhà trường, mà những người đã qua tuổi đi học mà muốn có ngày khai-thông. Ấy lại là một sự phúc lợi của dân nhà quê cần phải chú ý nữa.

4° Sự hành-lạc ở chốn hương-thôn.— Người ta đã quản-cư tu-xử ở một nơi, thế thì phải có những cách chơi-bời tiêu-khiển ; mà cách chơi bời tiêu-khiển ở nơi thôn-xã tưởng không gì bằng lấy những chỗ đình-trung miếu-sở đặt làm trường diễn-thuyết, làm sở xem báo, hoặc làm nhà trấn-thiết những thứ nông sản tốt, những đồ công-nghệ khéo để dân quê họp lập làm vui. Dân ta trước nhà không có những cuộc chơi có ích như thế nên mới bày ra đình-đám ăn uống, chèo hát hội-hè, mà lưu tệ không biết thế nào mà kể. Nay phải bày những cuộc chơi có ích, vừa được cái thú di tình thích tính mà vừa được cái ích rộng trí thêm khôn. Ấy lại là một sự phúc-lợi của dân nhà-quê cần phải chú-ý nữa.

Dám mong những người có trách nhiệm khuyến-suất về sự cải lương hương chính, lưu-tâm đến mấy điều đó cho, thì sự cải-lương hương-chính mới thật là mưu được phúc-lợi cho dân nhà quê ta, mà không phải là chuyện bôi-xoa tắc trách vậy.

T.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux ngày 11 Mars 1922

Trước cuộc hội nghị Gênes

Cứ như báo *Chicago Tribune* nói, thì việc nước Hoa-kỳ từ chối không dự vào cuộc hội-nghị Gênes, dù luận nước Hoa-kỳ cho là không phải ý nước Hoa-kỳ muốn biểu-tình về đường chính-trị nhưng đã là nước Hoa-kỳ muốn tỏ rằng về việc tu-phục lại cuộc kinh tế, thì Âu-châu nên theo ý-kiến nước Hoa-kỳ. Báo *Chicago Tribune* nói rằng có lẽ quan thống lĩnh Harding sẽ cử đến hội-đồng Gênes một viên hội-viên bàng quan để trình bày mọi việc cùng nghe.

Các báo chương Đại-pháp, nhất là báo *Intransigeant* nói rằng nước Hoa-kỳ từ không dự cuộc hội nghị Gênes, nhưng không phải là chánh phủ Hoa-kỳ không muốn can dự vào các vấn-đề của cuộc chiến-tranh còn để lại.

Báo *Times* nói rằng nếu Âu-châu ra sức mà tự tu-phục lấy, thì Hoa-kỳ cũng sẵn lòng giúp đỡ Âu-châu.

Cuộc hội-nghị tài-chánh của Đồng-minh liệt quốc

Buổi sáng và buổi chiều hôm thứ sáu, các quan tài-chánh thượng-thư của Đồng-minh liệt-quốc đã hội nghị với nhau. Các quan Thượng-thư Đồng-minh thương nghị về bản án-văn của quan đô-Lasey-ie, và mọi việc chắc là ngài sẽ điều-đình xong. Hội-đồng sẽ ưng nhiều điều khoản trong bản án-văn ấy, và lại thêm vào ít nhiều khoản mới nữa.

Tại hội Pháp-Mỹ

Hội Pháp Mỹ đã đặt tiệc tiễn hành quan thống-chế Lyautey; và tướng-quân Gouraud Tộc xong, quan Burthou có đọc diễn-văn khen ngợi quan thống-chế Lyautey và trong quân Gouraud

Nước Hy-lạp với Thổ-nhĩ-kỳ

Báo *Les Débats* nói rằng Hy-lạp và Thổ-nhĩ-kỳ đương dự bị về việc quân bị. Chắc là hay mai có giao chiến.

Quan đại-sứ nước Ý

Sáng hôm thứ năm quan thủ tướng Poincaré đã tiếp bà-tước Sforza, đại-sứ nước Ý tại Pháp. Đại-sứ đã độ trình quan thủ tướng những ý nhiệm trọng của chánh-phủ nước Ý.

Các giây thép cũ của nước Đức

Các quan đại-sứ nước Anh, nước Pháp, nước Ý, nước Nhật đã tiếp được bản dự thảo về việc phân phát các đường giây thép cũ của nước Đức.

Trong bản dự thảo ấy, định chia giây thép cũ ra làm năm phần. Nếu chia đều không tiện thì sẽ lấy tiền mà bù vào.

Việc nước : Anh-cát-lợi

M. Montagu, là thượng-thư bộ coi việc nước Ấn độ đã từ chức. Chánh-phủ Anh-cát-lợi quyết nghỉ bất nguời Ấn-độ khỏi xướng cái cho người ước chế chánh-phủ Anh, tên là Gandhi.

Quan thống-chế Sir Henri W lson mấu hàn chức tổng-trưởng bộ tham mưu nước Anh là một chức ngài giữ từ năm 1918. Chánh-phủ Đại pháp cử quan thống-chế Foch tặng ngài một cái đồ bạc ở Sèvres ngày thứ năm mới rồi.

Cái nạn cơ cậu ở nước Nga

Ở Varsovie có tin nói rằng số người ở Nga bị nạn cơ cận nay có tới 30 triệu người. Có hai hạt hại nhất là hạt Odessa và hạt Kemerit Opols.

Quốc-trái Đại Pháp — 3 /. 58,97 — 4/ 1918 64,25. — 5 /. 78,95 — 5 /. 1920 — 92, 75. — 6 °/. 1920 94.

Sự giàu sang có khi ở đâu đem lại như trong giấc hoàng-lương. Vậy thì người nào được giàu sang như thế, trong tay phải có vé quốc-trái, mỗi vé 50 đồng mà rút số trúng may mai được ngay một vạn bạc hẳn-hoi.

Nghề-nghiệp với đời người

(Tiếp theo)

Hai cái nguyên-nhân sự hại ấy vì đâu ? là vì trong lòng không có nhất định sinh ra vậy nên nói rằng cốt nhất là nghị-lực kiên tâm mới làm được trọn nên nghề nghiệp, người xưa có nói : « Thành ư quả quyết, bại ư do dự, » câu ấy thực không phải dối ta.

Đã chọn được nghề tốt nghiệp hay, lại đã có kiên tâm nghị-lực, song lại phải liệu sức mình mà làm ăn ; liệu lượng mình mà chi dụng.

Nước sông nông không thể chở được thuyền lớn, cơn gió nhỏ không thể đội được cánh to, vậy thì vốn 1 đồng ít chớ nên tham làm cần sắp, mèo bé mà lại chực bắt chuột to, rồi nửa vỡ lâm vập đau lớn dẫu to cái ngã. Và chẳng nếu khéo kinh-doanh, tính toán tằm cây nên rừng góp gió làm bão, thì cũng có cơ thịnh vượng, trước nhỏ sau to. Xưa nay biết bao nhiêu người tay không bắt gió, lưng vốn ít tiền, mà sau đều nên những nhà giàu ức triệu, vậy cho nên phải liệu sức mình mà làm ăn. — Trong gia đình thì không đến nỗi vắp ngã, liệu bụng mà ăn, thì không đến nỗi ốm thương-hụy, trong nhà dẫu nhiều dẫu ít, cũng phải tiết-kiệm là hơn, chớ nên bọc ngần cần dại, có một tiêu gấp phải bỏ ít lượng ra ứng ra xuất, suy trước ra sau, lục ngũ có nói : « Thừa còn hơn thiếu », nếu làm nghề nghiệp gì mà để tai nguyên đến, ốt thiếu thốn chật hẹp, thì khó lòng mà tránh cho khỏi, những sự nguy-hiểm tai nạn mà mình là quyền gì không thấy liền !! Thà rằng làm giảm những sự phiền-hoa vô-ích, còn hơn là vụ cai nao-nhoang bề ngoài cho đẹp mặt mà rồi đeo nợ về sau. Nếu chẳng nghĩ cho thân tính cho ta, rồi lão con chẳng chịa ăn đẻ, thúc hết ăn đẻ cũng hết, nước đến chân mới nhảy thì đã lỡ rồi.

Nói tóm lại, nghề-nghiệp nó-đi phải chọn, là vì sinh kế của người đời cần phải có đạo-đức mà đạo-đức là cái tường đồng vách sắt để vệ-hộ cho sinh-kế, nếu chỉ có sinh-kế mà không có đạo đức thì rồi có một ngày kia lương-tâm mất hết sinh ra kiên ngạo xa hoa bỗng gặp thời bạc-nhiên công khó nhọc tần cần không sao khỏi để cái tài-nguyên nước mất mỏ hôi một sớm chảy suối ngọn thấy-trào mà về bể-bóng, vậy rồi có điều nên làm có điều không nên làm.

Chỉ-hướng nên phải nhất định, là tự mình không hay suy nghĩ cân-thận, cái tấm lòng kia ức là người cầm lái cho cả toàn thể người ta, nếu để cho lối khúc đường quanh làm mê trước mắt, người cầm lái để không biết đâu là bờ bến, thì rồi sau này theo cơn gió thổi, chửa biết đến đâu là cùng, bấy giờ thì mờ mịt tối tăm, như người đi đêm mò vàng ở dưới sông, rất lại đến rã cánh chỗ chân, mà không được ích lợi gì cả, vậy nên phải cho vững lòng cho vững nền nếp lòng. Còn như tính toán rõ ranh giữ gìn của cải, hai điều ấy tức là kim chỉ-nam của các nhà trí trực trong rừng tài bể lợi, vậy nên càng phải phòng bị sẵn xa lắm lắm.

Hễn ray xã-hội ta biết bao nhiêu là người không chọn nghề nghiệp, không có chí làm nghề-nghiệp, hoặc làm nghề-nghiệp mà nửa đường lại [illegible] có nghề-nghiệp chánh đáng, mà lâm vào hoàn cảnh thường hằng đến nỗi thất bại, chẳng qua cũng vì không biết những điều thiết yếu trên đó mà sinh ra. Vậy gọi là có ít lời nông bẹp phân trần sau trước cùng quốc-dân ta, nếu cứ theo mục đích ấy mà làm, thì trong sau này không sợ không có lúc phát đạt. Đến như những người làm nghề nghiệp không chánh đáng, nên mau mau tìm phương-châm tốt, kẻo nữa mang tiếng với đời. Ngoại giả như những người vô nghề nghiệp, thì ở đời có ăn phải có làm, vậy nên đến phải lĩnh giấc mơ màng, đời bỏn lười biếng, cũng nhau tìm nghề chọn nghiệp mà làm.

Bùi Minh.

Cuộc công-trái Đông-pháp

Tại Nam-kỳ

Số người mua trái phiếu	2.858
Số trái-phiếu đã bán.	6.765
Số tiền thu được.....	839.650 p.
Số tiền thu trước. ...	1.722.250

Tại Cao-mên

Số người mua trái phiếu	267
Số trái-phiếu đã bán. . .	567
Số tiền thu được	28 350 $
Số tiền thu được trước.	159 050

Tại Ai-lao

Số người mua trái phiếu.	29
Số tiền thu được.....	2.65. p.
Số tiền thu trước.....	85.100

Tại Bangkok

Chi-điểm nhà băng Đông-Pháp Ngân-hàng tại Bangkok, trong ngày 10 Mars đã bán được 24 phiếu là 1.200 đồng.

Những số bán trước : 36 phiếu : 1.800 đồng.

Ngày thứ 7, 11 Mars

Tại Nam-kỳ

Số người mua trái phiếu	2.374
Số trái phiếu đã bán. .	6.346
Số tiền đã thu được .	317.300 p.
Những số đã thu trước	2.161 900 p.

Tại Bangkok

Số trái phiếu đã bán .	12
Số tiền thu được. . .	600 p.
Những số đã thu trước.	3.600 p.

Tại Bắc-kỳ

Tên làng đem đóng góp	Số người mua trái phiếu	Số tiền thu được	Số tiền thu trước và sau đã bán
Hà-đông	35.356	225	725	2.000.000
Hanoi-Ville	68.650	148	493	195.500
Nam-định et Phú-lý	12.450	161	242	125.000
Kiến-an	6.350	38	167	39.000
Vinh-yên et Phúc-yên	11.850	61	237	64.000
Hải-dương	9.950	80	199	61.200
Bắc-giang	2.650	22	65	53.000
Thái-bình	50	1	1	10.000
Bắc-ninh	»	»	»	40.000
Haïphong	4.750	42	91	38.000
Ninh-bình	7.300	40	146	35.000
Phú-thọ	6.500	23	132	26.000
Thaïnguyên	10.150	68	282	25.200
Sontây	13.200	54	264	25.000
Quảng-yên	1.850	13	37	23.400
Caobang	650	2	15	19.050
Bắc-kan	850	8	17	17.050
Hải-ninh	1.650	6	30	11.900
Lạng-sơn	1.100	11	22	7.750
Yên-bay	100	1	2	6.950
Hà-giang	1.900	16	38	6.900
Lào-kay	230	5	5	6.000
Tuyên-quang	100	2	2	4.800
Sơn-la	2.580	9	47	4.200
Hòa-bình	450	7	9	2.450
Lai-châu	50	1	1	250
Cộng trong một ngày	165.750 $	1115	3315	
Cộng từ ngày 6 đến 11 Mars	1.187.850 $	6545	23.750	

Tại Trung-kỳ

Số người mua trái phiếu.	859
Số trái phiếu đã bán. .	1.412
Số tiền đã thu được. .	70 600$
Những số đã thu được.	687.850
Số tổng cộng trong hay ngày :	
Số trái phiếu đã bán.	15 180
Số tiền đã thu được .	7.5.450 p.

Tại Cao-mên

Số người mua trái phiếu.	331
Số trái phiếu đã bán.	696
Số tiền thu được. . .	31.800 p.
Những số thu trước. .	187 400 p.
Số tổng cộng :	
Số trái phiếu đã bán .	4.384
Số tiền thu được. . .	219.800 p.

Tại Ai-lao

Số người mua trái phiếu.	28
Số tiền thu được.....	2.350 p.
Những số thu trước	37.650
Số tổng cộng là.....	40.000 p.

Nay, làm thế nào cho chóng giàu bây giờ ? — Ấy, nay mai có quốc-trái, đem tiền ra mua phiếu, mỗi phiếu có số chục. May ra vận tốt, rút số trúng thưởng ngàn hàng muôn, đã vì nghĩa lợi có lợi, sung sướng biết chừng nào !

VĂN UYÊN

Cảm hoài

I

Đêm thân ngồi dốt bóng trăng mờ,
Trăm đoạn tơ tình lưỡng ngẩn ngơ.
Đối cảnh cung thêm lòng thêm đậm,
Có phòng lạnh lẽo giải nhân đơn.

II

Gió xuân lạnh lẽo chẳn cô phòng,
Nghĩ phận mình thêm giận hóa công.
Chia chắc có lau on chữa trả,
Nỗi trăng, riêng những một ta lòng.

III

Làng xâu riêng chạnh nỗi riêng tây,
Mưa mây năm rồi nên thế đây.
Lỡ bước công danh ngoan ngoãn nhỉ,
Một mình như đợi lợi như ngây.

IV

Như đợi như ngây nghĩ một mình,
Cảm trường chăm nỗi hiệp phi tình.
Ba lan tình thế thôi đành thế,
Non nước còn nhiều cuộc lợi-danh.....

Trách gái bỏ chồng

Nhắn ai dọc gọi chữ lăng nhăng,
Mà sỡ đem lòng bỏ kẻ ra ?
Là thân thương anh nên chẳng nói,
Bực anh nghèo chẳng nỡ phụ anh ta.
Song lòng chẳng sẻ thêm ngao-ngán,
Tình nghĩa mơ màng, luống ngẩn-ngơ.
Đi mãi không bỏ làm thế nữa ?
Bỏ ai hơn sơm đợi mong chờ.

Tuyết-mai, B.-t.-V.

Do Võ Phi Hùng Cho HS Petrus Ký (67-71) Cảm Huỳnh Chiếu Đăng Chi, Khai Sanh Xưa Quận Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 12 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 2 $ 80.

Đường xe-lửa Vân-nam không chạy được nữa. — Ở miền Vân-nam hiện nay đang đánh nhau dữ dội. Ngày 28 Février trước, giặc bắt mất hai người Trung-hoa làm đường ở kilomètre 304.

Vì trận thua tại Kai-hoa mà quân của chánh-phủ Vân-nam phải lui về A-michéou. Ngày nào cũng có quân tiếp ứng, quân của chánh-phủ Vân-nam hình như không đi thuốc đạn.

Một quan *docteur* nước Anh là Nam-tước Taylor bị giặc bắt thì hiện đang ở phía Bắc Vân-nam-phủ.

Vì những việc đánh nhau ấy mà đường xe-lửa Vân-nam không chạy được nữa. Ngày hôm nay, công-ti xe lửa đường Vân-nam phải bá cáo rằng vì ở Vân-nam đương nhộn-nhạo, đánh nhau giáp đường xe lửa, mà xe phải đình chạy.

Vậy từ nay cho đến khi có giấy bá cáo lại việc vận tải đi Vân-nam phải đình hết.

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng. — Ngày 9 Mars quan Toàn-quyền tại Saigon có tiếp Hội-đồng trị-sự các trái chủ của Thực-nghiệp ngân-hàng, giải-thích cho Hội-đồng phần nhiều số tiền đã ký tại Ngân-hàng. Vì mới rồi ở Nguyên-lão nghị-viện cũng ưng thuận, cho nên quan Toàn-quyền có tuyên bố rằng ngài sẵn lòng giúp cho và sẽ tư về bên Bộ xin phép bảo-lĩnh cho những số tiền bỏ ra để hoàn lại một phần cái số tiền gửi trước. Hội-đồng lấy làm cảm tạ quan Toàn-quyền lắm.

Việc cải-lương hương-chính. — Ngày thứ sáu vừa rồi, Hội-đồng tổ-chức việc cải-lương hương-chính đã họp tại phủ Thống-sứ, có quan cai-trị Lehé làm chủ tọa. Hội đồng muốn sửa đổi lại mấy khoản trong quyền hương-chính, khó thi-hành cho dân sự các làng. Bao giờ biết rõ việc sửa đổi ấy, bản-báo sẽ đăng để các ngài biết.

Ông Vinh đã tới Saigon. — Sáng hôm nay bản-báo đã tiếp được của ông Nguyễn-văn-Vĩnh là bản-báo chủ nhiệm một bức điện tín báo rằng các phái-viên đã tới Saigon hồi 5 giờ sáng hôm nay, như vậy thì Haiphong vô đến Saigon, tàu *Armand Béhic* chạy thẳng hết 60 giờ chẵn. Đến sáng ngày kia là 15 Mars các phái-viên lại xuống tàu ấy sang Pháp.

Các phái-viên Nam-kỳ đi quan-sát đường xe-lửa Trung-kỳ. — Các phái-viên Nam-kỳ đi quan sát đường Vinh—Đông-hà, ở Saigon đã khởi hành ngày thứ tư 8 Mars. Phái bộ ấy có đủ các hạng người trong chính-giới, thương giới, công-giới, học-giới v. v. thì có MM. Bùi-quang-Chiêu, giám-đốc sở Nông Thương, Ng-v-Vinh, Đốc-phủ-sứ, Ng-văn-Đông, hội-viên hội-đồng quản hạt, Ng-văn-Kiên, chủ-bào *Tribune Indigène* Lê-thành-Tương chủ nhiệm báo *Echo Annamite*, Bùi-thế-Khâm, nguyên hội viên hội-đồng quản hạt, Võ-hiển-Đệ chủ hội Nông nghệ liên hiệp tại Cần-thơ. Các phái viên sẽ đi thẳng ra Huế và Đông-hà qua đường Nha-trang. Từ Đông-hà tới Vinh sẽ đi bằng ô-tô, như vậy các phái viên sẽ nhận biết sự ích-lợi của đường xe lửa đặt tại các miền đó là thế nào.

Chương-mỹ bội-tinh. — Trong điện-báo *Havas* có nói những viên chức sau này được thưởng chương-mỹ bội-tinh.

Bệ tứ hạng : M. Breymann.

Bệ ngũ hạng : MM. André Bùi-huy-Tín, Cadays Clarelon, d'Elloy, Lieu-sauhhau, Lương-trần-Nguyên, Devilleroy, Nguyễn-đình-Học, Pouzenc, Rouquette

Ai tín. — Bản-quán được tin buồn rằng bà thân-mẫu ông Hà văn-Đoan phán-sự tòa Án Hanoi, mới tạ thế ngày hôm qua, tại số 1 ngõ Thị-nh-đức. Năm nay Cụ hưởng-thọ 70 tuổi. Hồi 12 giờ hôm nay đã cất đám Cụ về an táng tại Phác-trang Hợp-thiện. Thân thuộc bạn-hữu ông Đoan đi đưa đám rất đông.

Bản-quán có lời kính viếng Cụ và chia buồn với ông Hà-văn-Đoan cùng qui-quyến.

Những phố kịp nên đặt đèn máy. — Nay nhà máy điện đã mua được nhiều máy mới ở bên Tây sang thì tất là tòa Đốc-lý cũng nghĩ đến những phố tối tăm chưa có đèn điện, tức như là con đường 32 ở sau ngõ Hà-trung vậy. Cũng vì chỗ ấy không có đèn, cho nên hay xảy ra những việc trộm cắp giật nhiều lắm. Mới tối hôm nọ, một người đi qua bị giật ngay mất cái khăn lượt mới mua, chạy theo đuổi, miệng kêu bắt hộ tôi với thằng kẻ cắp chạy trước miệng cũng kêu bắt hộ tôi với để người ta tưởng nó là người mất cắp mà bắt. Kẻ cắp ở Hà-nội như thế thì tiền bộ quá lắm. Mong rằng trong những phố tối tăm ấy, thành phố kịp đặt đèn điện cho.

Một người trong phố lại treo đèn.

Tòa Đại-hình. — Tòa Đại-hình kỳ thứ nhất trong năm 1922 đã bắt đầu họp sáng hôm nay tại tòa Thượng-thẩm và đã hỏi việc sau này :

Ngày 8 Novembre 1920, người Khách Hồ-a-Chong đem bốc chục bạc toàn giấy 5 bảo mới đến nhà Ngân-hàng Đông-Pháp đổi. Các giấy ấy xem ra đều là giấy giả. Hỏi thì hắn khai rằng của Thị Nghiêm hắn cầm mới giá của hiệu mà nó làm công là Yu-vô-Long.

Thị Nghiêm khai rằng giấy ấy người ta mua bằng giá nó. Bảo nó mang những số buôn bán ra thì khai không có. Cách tí lâu bắt được hàng nó 4 quyển sổ mà xem trong ngày nó đã khai thì không thấy bán gì cả. Muốn chứng những giấy ấy phần nhiều là của khách-nhân ở Hương-cảng đem tới.

Thị Nghiêm lại khai tên chồng là Lương-Cai, buôn bán ở Kiến-an, kỳ thực đã thôi buôn từ 1918.

Sở Mật-thám nói tên Lương-Cai quen tên Lý-A-Phao. Sau khi bắt được ở buồng nó cái giấy giả một đồng thì tên Phao trốn mất.

Sở Mật thám lại do được ngày 7 Mars 1920 tên Lương-Cai gửi giấy-thép về Hồng-kông cho tên Po bằng chữ Hồng-mao : « Giấy máy vàng là thì thôi ». Như thế chứng rõ người tên Cai đã nhận được giấy bạc rồi.

Hỏi tên Cai khai rằng ngày ấy có nhờ người Khách không quen viết hộ chữ nói tên Po đừng gửi 5 quyển kinh, 5 cân giấy và 10 gói giấy viết thư.

Sau khi Thị Nghiêm bị bắt, hiện Hang-Vo lục lại tiền thấy có hai cái giấy 5 bảo giả mà thị Nghiêm mới giả tiền hàng. Bèn mang lại thì thị ấy chịu đã giả tiền khác ngay.

Thuyên chuyển. — Sáng hôm 10 Mars, ông Vũ-đình-Lâm, Hàn-lâm-viện điển-tịch, thư-ký hạng tư ngạch Bưu-chính, đã từ giã anh em, đi chuyển xe lửa 6 giờ 35 lên Đông-anh; đáp ô-tô lên Bắc-kạn làm chủ-sự sở Bưu-chính. Anh em bà con ra ga tiễn chân ông đông lắm; ai nấy đều có lòng mến tiếc ông, vì ông là một người đứng đắn lắm, tính nết vui vẻ, xử với bằng hữu có lòng thành-thực, tin nghĩa. Ông Lâm đi chỗ sự đã nhiều nơi : Thượng-du, Trung-du đáng trong, đáng ngoài, ông đã từng ở qua. Ông làm việc mẫn cán, cẩn-thận ông ở đâu cũng được quan trên bằng lòng, bằng hữu mến yêu, công việc ông làm đến được vừa ý mọi người.

Anh em mừng cho ông mà lại nhớ ông, xin chúc ông và qui-quyến thượng lộ bình an.

C. lai cảo.

Thưởng hàm về việc công-thần. — Những nhà có tên sau này, về việc cổ-động công-thái đều được đặc-cách thưởng hàm :

(Cần phẩm văn giai) :

MM. Hoàng-v-Biền ; Vũ-đức-Hoan ; Đặng-bát-Nhu ; Ng-hữu-Ninh ; Vũ-đ-Phương ; Bùi-xuân-Cương.

Cấp phẩm bá hộ :

MM. Vũ-Lịch ; Ng-đức-Sang ; Đặng-đức-Hiệt ; Ng-Diêm ; Ng-Hy ; Ng-v-Ất ; Ng-ngọc-Quyết ; Đoàn Tuyên ; Đoàn-hữu-Phiên ; Ng-hữu-Bang ; Trần-Hanh ; Trần-hữu-Khanh ; Lê-v-Cam ; Phạm-đức-Trác ; Hoàng-văn-Lâu ; Hoàng văn-Lan.

Ai không nhau về Quốc trái là để hối-hận về sau. Thấy người ta trúng số được tiền, mình không được, của vào tay người, ấy mới xót-xa.

Ngạch thừa-phái. — M. Trần-đức-Doãn, thừa phái hạng nhất được [illegible]

M. Tô-Kính thừa phái hạng nhất, hết hạn nghỉ nay bổ đi Thái-nguyên.

Ngạch trợ-giáo. — Các viên trợ giáo phụ biện có tên sau này được thăng trợ giáo tập sự :

Tỉnh *Phú-thọ*: MM. Bùi-huy-Đan, Tạ-duy-Huân, Nguyễn-tiến-Đạt, Nguyễn-văn-Ban, Nguyễn-văn-Chính.

Tỉnh *Bắc-giang* : MM. Đào-như-Phương, Nguyễn-tri-Tu, Nguyễn-văn-Tuyển, Nguyễn-xuân-Bảo, Bùi-văn-Môn.

Huyện *Mỹ-lộc* : M. Hoàng-Huân.

Các viên trợ giáo ở *Sơn-tây* có tên sau này được thăng :

Trợ giáo thực thụ hạng tám

MM. Ngô-đức-Lương, Bùi-như-Đang.

Trợ giáo tập sự

MM. Trần-văn-Bành, Nguyễn-văn-Thiết, Trần-trọng-Kiên, Đỗ-quang-Nhị, Nguyễn-thụy-Tích, Phan-ngọc-Thu.

Chuyện ma ném ở phố hàng Quạt. — Mấy hôm nay, suốt thành phố ta, đi đến đâu cũng thấy nhao nhao về chuyện ma ném gạch vào nhà nọ ở phố hàng Quạt, ngay cửa rạp chớp-bóng trông sang. Các chuyện ấy khởi-ky, mỗi người kể mỗi cách, mà ai nấy hình như cũng cố ý thêm dệt nên nhỏi, để cho người nghe, dẫu không tin một ý, nhưng cũng phải có một đôi chút nghi-ngờ. Bởi vậy mà ngay tự hôm câu chuyện mới nảy ra cho suốt mấi mấy hôm sau, trước cửa cái nhà đón rằng có ma ném ấy, lúc nào cũng chật-ních những người đến xem. Mà lại chỉ người xem người, chứ cái sự ma ném, có hay không, chính những người xem đó cũng không ai biết ra sao cả. Rõ thật đáng tức cười thay ! Xét ra thì cái nhà ở phố hàng Quạt chẳng phải là có ma ném gì cả. Chẳng qua khởi thấy chỉ bởi mấy câu đồn huyền hoặc vu vơ, mà thành ra nhao nhào lên như thế. Nguyên nhà đó không biết kẻ nào đưa nghịch, một hôm ném mấy viên gạch đá vào nhà, rồi lẩn đi mất; người ta tìm, nhưng nó đã chạy trốn đàng nào rồi, thành thử không biết ai nêm cả. Câu chuyện có thế, rồi người ta cứ thêm dệt mãi vào, một hóa ra mười, cố vẽ rồng vẽ rắn ra cho nó nên câu chuyện lạ, cho ai ai cũng phải lưu ý vào.

Lạ thay cái tính mê-hoặc của người mình, biết đến đời kiếp nào mới tỉnh ra được ? Một câu chuyện cỏn-con vô lý đến như thế, mà cũng còn làm [illegible] tin ngoài Ấy là ở đất Hà-thành, nữa còn kể chi các chốn hương thôn quê-lậu ?

BAN moteur auto hệu « MOBILETTE » 14 H.P., bel ehô ngươi. Xe còn mới nguyên, may thật tốt, 185 mới. Xức xe chạy nổi 80 km. một giờ.

Ai muốn mua xin viết thư cho : M. Téhouas, Receveur des Douanes à Sentay.

Việc mất trộm giấy bạc ở nhà giấy thép. — Trong một số báo trước bản-quán có đăng rằng Tòa án đã tống giam một người Nam nhập tịch dân Pháp vì tội ăn cắp những giấy bạc của người ta bỏ vào trong thư gửi sở Bưu-chính. Nay lại nói được rõ đầu-đuôi việc ấy như sau này : Nguyên có một người Pháp-thường ở Trung-[illegible] gửi sang Tàu, nhưng người nhận thư đến khi mở giấy ra thì chỉ thấy mấy tờ giấy thấm cẩn chứ không thấy có tiền gì cả. Như vậy có lẽ tên cũng sắp cho tạm tha.

Bị xe ngựa đè chết. — Bà lão già bị một cái xe ngựa của một bà đầm đè phải hôm nọ thì ngày 10 vừa rồi đã chết.

Cờ bạc thêm trò dại,
Đề tiền mua quốc-trái,
Lợi mình may có phần,
Ích nước nên nghĩa phải!

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc công-thái sáu triệu đồng. — Đến thứ ba 14 Mars này tại rạp chớp bóng Gaumont ở phố Đầu-cầu sẽ có diễn một tấn tuồng rất hay để lấy tiền mua quốc-trái và tiền cổ động về cuộc công-thái nhân thể. Nghe đâu tối hôm đó do ba ông ở Bắc-ninh, Nam-định và Haiphong là những tay tài tử có tiếng xưa nay tổ-chức nên và chính ba ông hôm đó sẽ sắm tuồng lấy. Hiện trưa chủ nhật vừa rồi đã có diễn tập một lần được thành thuộc cả.

Có bán vé từ mồng mười tây trước trở đi tại Thủy quân khách-sạn. (Hôtel de la Marine). Bà con ta nhân vì cuộc công-thái là việc nghĩa hôm ấy nên chiếu cố lại xem cho khỏi phụ lòng những nhà tài tử, và nhân tiện ta sẽ được nghe những bài diễn văn hùng hồn của mấy tay thượng lưu sẽ nói về con đường sắt sắp làm từ Vinh về Đông hà. Việc nói chuyện này nghe đâu các ông thượng lưu còn trù trừ chưa quyết hẳn, nhưng thiết tưởng có việc gì mà ngại ! Nên lắm, bà con chúng tôi mong lắm.

Gạo xuất cảng. — Số gạo chở đi ngoại quốc trong thượng tuần tháng Mars như sau này :

Hương-cảng :	1.649.560 kilos
Nhật-bản :	1.037.791 »
Cộng :	2.687.351 »

Vi cạn tàu. — Sáu giờ chiều thứ bảy 11 Mars, tàu *Giao-chi* đến Vũng-Rều thuộc tỉnh Hải-dương thì bị cạn nên bảy người hành khách qua sợ vội vàng nhảy cả xuống sông. May chỗ ấy cũng nông nên lúc người mại bản Quách-đình-Tri cho hạ xuống xuống với thì chỉ với được có bốn người thôi còn ba người nữa không thấy đâu cả. Song M. Tri nói rằng có lẽ họ đã bơi vào bờ rồi.

Đá bóng thi. — Suốt cả mùa đá bóng chưa từng thấy cuộc thi nào trịnh trọng bằng cuộc đá thi chiều chủ nhật vừa rồi của hội *Club Hanoien* và *Stade Haiphonnais* là hai nội cỏ danh tiếng ở Bắc-kỳ : bàn quản của *Cercle Sportif Haiphonnais* to rộng là thế mà người đi xem đông [illegible] đã mất cả các ghen và các hàng người mới non nghìn. Trong số đó nhân kỳ ra có nhiều qui quan và các ông làm việc ở các tỉnh về xem nữa. Đứng ba giờ thì nội hiệu thi, phường nhạc khổ đỏ vệ thứ hai cũng nổi khúc, khiến bao nhiêu người tai lắng nghe kèn, mà mắt thì chuyên chú vào những tay cự phách đá bóng đang ra sức tranh cầu rất mãnh liệt.

Đá trót hồi đầu thì bên *Stade Haiphonnais* thắng một quả, nhưng cứ bàn tính mà nói thì chưa được ấy vô tính mà vào chừ chưa phải hẳn khéo. Bởi vậy bên *Club Hanoien* lại càng ra sức gỡ lại, nhưng bên *Stade Haiphonnais* vì được một quả nức lòng và cũng ngang sức với bên địch nên càng phải cố lắm thì hết giờ lại được thêm vào nữa.

Thế là hội *Stade Haiphonnais* thắng hội *Club-Hanoien* hai quả, tiếng vỗ tay xen lẫn với tiếng âm-nhạc thổi mừng rất vang động cả một khoảng đồng rộng mênh mông. Đoạn rồi ông hội-trưởng hội *Stade Haiphonnais* vào lĩnh thưởng cái tượng đồng bình ba người đang tranh bóng, trông rất hàng dũng, dưới có khắc mấy chữ : « *Championnat du Tonkin de 1921-1922* » thì lúc đó mọi người vỗ tay hoan nghênh khen ngợi hội đắc thắng một lần nữa để chiếm được cái phần thưởng rất đích đáng.

Tổng Trùng-hanh. — Làng Ngọc-xuyên và làng Qui-kim sắp nhập vào châu hành Haiphong theo như nghị định ngày 31 Décembre 1921 thì sẽ thuộc về tổng Trùng-hanh.

BẮC-NINH

Khánh thành về việc cải lương. — Ngày hôm qua, làng Đông-trù thuộc phủ *Từ-sơn* làm lễ khánh thành cải lương. Có cả quan chánh phó Công-sứ và quan Thượng ra để chứng kiến.

Đúc chuông. — Hôm mùng mười, chùa Thổ-hà về tỉnh Bắc-giang có mở hội đúc chuông. Trong đám hội có bài điếm, có người, hát tuồng và leo-du. Vì làng Thổ-hà ở gần tỉnh Bắc cho nên nam-thanh nữ-tú ở tỉnh đi vẫn cảnh đông lắm.

HẢI-DƯƠNG

Nhất hàng tổng — M. Trần-đình-Toẩm thổ-quỹ xã Hiệp-sơn Thượng thuộc về tổng Dương-nham, phủ Kinh-môn, đã đem một ngàn đồng 1000 p. ra mua 20 phiếu công-thái.

Kể trong hàng tổng mà dễ thường cả hàng phủ, chỉ có ông là mua nhiều công thái nhất.

Linh lai cảo.

Cướp. — Đêm hôm 7 rạng ngày 8 Mars 1922 một bọn cướp chừng 20 đứa có đá khi giới vào *cướp* nhà M. Chánh-Tý ở Lâu-bộng (tục gọi là làng Sâu) thuộc về tổng Đích-sơn, phủ Kinh-môn. Nghe đâu, chúng lấy cũng khá của. Thấy động, tuần tráng dân làng đổ ra hết sức chống cự và đuổi được bọn cướp, nhưng tiếc rằng không bắt được tên nào cả. Cứ như lời người mất báo quan sở-tại thì ra bọn cướp này, trước khi đi, họp và mỗ lợn chè chén ở xã Tam-đa (Kinh-môn), rồi chừng nửa đêm, chúng chèo thuyền sông Irièn lên bến Vạn-chánh vào Lâu-động cướp. Quan sở tại đã bắt được cả bọn nọ, hiện chúng đang bị lồng giam. Mong rằng quan trên sẽ trừng trị bọn gian phi này một cách rất nghiêm, để làm gương cho kẻ khác.

Khá khen thay cái tài can đảm, chỉ chỉ nhanh nhẹn của quan phủ Đào-hữu-Khôi trong việc bắt được bọn cướp này. Linh lai cảo.

PHÚ-THỌ

Dịch trâu bò. — Tổng Vĩnh-chiêu huyện Hạ-hòa có dịch trâu bò.

Ngạch Y-tế. — M. Ng-v-Dy thầy thuốc thi-sai hạng nhì ở Hưng-hóa nay kiêm cả việc khám thịt ở hạt ấy thay M. Lê-v-Liễu đổi về Nam-kỳ.

CAO-BẰNG

Cao-bằng thể-dục đại sinh-nhật kỷ-niệm. — Ngày 26 Février 1922 hội Cao-bằng thể-dục đã họp hội-đồng xét sổ chi thu năm 1921, bàn lập hội-đồng trị-sự năm 1922; bàn đến ngày 1er Mars là ngày sinh nhật của hội và việc lập hội quán mà các ông hội viên đã dự định.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

N° 40

TRÀ-HOA-NỮ

(La Dame aux Camélias)

Trước-giả : ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả : **Nguyễn-Bá**

Có một buổi chiều, chúng tôi đương tựa bao lơn, nhìn mặt trăng lấp-ló trên trời, đương như khó mà ra khỏi được đám mây đen che lấp, chúng tôi nghe tiếng gió rung cây cối ầm ầm, cầm lấy tay nhau mà đứng lặng để đến nửa giờ; thốt nhiên *Cúc-nương* nói :

— Này, mùa đông đã đến, ta nên ra đi, mình có bằng lòng chăng ?

— Đi xứ nào ?

— Ta sang Ý.

— Vậy ra mình buồn ?

— Tôi sợ mùa đông rét mướt, tôi sợ nhất là phải về *Ba-lê*.

— Sao vậy ?

— Vì nhiều lẽ.

Rồi nàng lại vội vàng nói lấp đi, không cho tôi biết vì những lẽ gì mà nàng lo sợ.

— Mình có muốn đi không ? Tôi có gì tôi đem bán hết, ta dắt nhau đến đó mà ăn ở với nhau, cuộc đời gần gũi tôi không còn vật tích gì, không còn ai biết tôi là ai nữa. Mình có bằng lòng không ?

Tôi mới nói rằng :

— Thì đi, mình đã thích vậy thì ta cùng đi. Ta cũng nên đi du-lịch cho một chuyến. Nương việc gì mình phải bán hết đồ đạc của mình ; khi về mình lại được thấy, hẳn mình cũng vui lòng. Của cải tôi không có nhiều mà nhận lấy cái lòng qui-hóa của mình ; nhưng nếu lòng mình có lấy tiền làm vui được mấy may nào, thì tôi cũng có thừa để đặt ta đi du-lịch mà xa-xỉ được trong năm sáu tháng.

Nàng bỏ cửa sổ, chạy vào ngồi xuống cái ghế dài trong bóng tối mà rằng :

— Tôi xin lỗi mình. Trời làm đông tối thế này, tôi lại đau gân cốt, tôi muốn nói gì không nói được nữa.

Nàng hòa tôi, rồi ngồi nghỉ vơ nghĩ vẩn. Nhiều lần có những cảnh như thế. Tôi không hiểu bởi đâu ra, nhưng tôi thường bắt được *Cúc-nương* có tính lo ngại về hận-nhựt. Nàng không thể ngờ được lòng tôi nữa, vì mối ái tình của tôi nàng một thêm chan chứa. Tuy vậy, tôi vẫn thường thấy nàng buồn, tôi hỏi thì nàng chỉ cho tôi biết một lẽ vì nàng đau yếu mà chẳng được vui. Tôi sợ nàng ở nhà quê, quanh quẩn không có cách vui chơi gì thay đổi mà sinh ra một nhọc hay chăng ; tôi mới bàn với nàng quay về ở *Ba-lê*, nhưng nàng cứ khăng khăng chẳng chịu nghe tôi nói ; nàng nói với tôi rằng ở đâu nàng cũng không được vui bằng ở nhà quê nữa.

Bug-đăng chỉ năm thì mười hoa mới về chơi, nhưng mỵ viết thư-từ cho *Cúc-nương* thật lắm. Nàng thư của mụ làm cho *Cúc-nương* rất bận lòng, vậy mà tôi cũng không dám đọc xem, tôi chỉ tưởng-tượng ma đoán phỏng.

Có một hôm, *Cúc-nương* ngồi một mình trong phòng nàng. Tôi vào, thấy nàng đang ngồi viết. Tôi hỏi :

— Mình viết thư cho ai đấy ?

— Cho *Bug-đăng*. Mình có muốn tôi đọc cho mình nghe tôi viết gì chăng ?

Tôi chỉ kính sợ tôi ra dáng nghi ngờ, tôi mới trả lời rằng tôi không cần phải xem nàng viết những gì. Tay vậy tôi dám chắc xem thư ấy, tôi có thể biết được hết vì đâu mà nàng buồn rầu. Hôm sau, trời thật là tốt đẹp. *Cúc-nương* rủ tôi đi chơi thuyền và ra thăm đảo *Qudt-si*. Coi bộ nàng vui vẻ lắm. Khi đi chơi về đã năm giờ chiều. *Na-ninh* thấy chúng tôi về thì ra thưa rằng :

— Có bà *Bug-bạch-hoa* đến lúc nãy.

Cúc-nương hỏi :

— Ba ấy lại đi rồi à ?

— Vâng, đi xe của bà ; bà ấy dặn rằng song cả.

Cúc-nương vội nói ngay :

— Được lắm. Dọn ăn thôi.

Hai hôm sau, có thư của *Bug-đăng*. Trong mười lăm hôm, *Cúc-nương* ra đáng quên cả những sự buồn rầu kỳ dị mấy hôm trước. Từ khi nàng lại vui vẻ, nàng vẫn thường xin lỗi tôi luôn. Nhưng cổ xe vẫn không thấy về. Có một hôm, tôi hỏi :

— Tại sao cổ xe kinh cứu mình không thấy *Bug-đăng* đưa về trả ?

— Một con ngựa ốm ; xe cũng phải sửa sang lại. Ta ở đây không cần đến xe thì để chữa chạy cho xong, còn hơn là chở đến khi trả về ở *Ba-lê*.

Vài hôm sau, *Bug-đăng* về chơi, cũng nói như lời *Cúc-nương* đã nói với tôi. Hai người đi chơi với nhau ngoài vườn, khi tôi đến thì đang câu chuyện khác. Chiều đến, *Bug-đăng* ra về, phàn nàn rằng trời rét, nói với *Cúc-nương* cho mượn cái áo khoác ngoài. Suốt trong một tháng, *Cúc-nương* vui vẻ hơn mà ân-ái hơn tôi hơn trước. Tuy vậy, xe ngựa không thấy về mà áo khoác ngoài cũng không ai gửi trả. Bẩy nhiêu điều làm cho tôi rất tức. không thể dằn lòng được nữa. Tôi biết *Cúc-nương* đã thư của *Bug-đăng* ở kéo nào rồi, tôi mới nhân lúc nàng ở tận sau vườn, lẻn vào toan mở ở kéo ấy, nhưng ở kéo khóa chặt, tôi không tài nào lôi ra được. Tôi mới lục những ngăn nàng thường để đồ nữ-trang và kim cương bảo ngọc của nàng. Những ngăn ấy không có khóa, tôi mở được ngay, nhưng những hộp con không thấy nữa, mà hẳn của qui đựng trong cũng biến mất rồi. Lòng tôi lo sợ quá. Tôi toan hỏi *Cúc-nương* cho biết rõ cần nguyên, nhưng chẳng nàng không chịu nói, Tôi mới bảo nàng rằng :

— Mình ơi, mình cho phép tôi về *Ba lê*. Ở nhà không biết tôi đàn chắc là có thư của cha tôi gửi đến. Cha tôi hẳn lấy làm lo lắng, thế nào tôi cũng phải trả lời.

Nàng rằng :

— Được, mình cứ đi. Nhưng liệu về cho sớm nhé !

Tôi vội ra đi, tôi chạy ngay đến nhà mụ *Bug-đăng*, Tôi chẳng nói quanh nói quẩn, hỏi phắt ngay rằng :

— Nào, chị hãy nói thật với tôi, ngựa của *Cúc-nương*, đâu ?

— Bán rồi.

— Áo của nàng đâu ?

— Bán rồi.

Kim-cương đâu ?

— Cầm rồi.

— Ai đem cầm cố bán cháo đi như thế ?

— Tôi.

— Sao chị không cho tôi biết ?

— Vì *Cúc-nương* cấm tôi không được nói với anh.

— Thế sao chị lại không hỏi tiền tôi ?

— Vì nàng không muốn.

— Thế tiền ấy đâu rồi ?

— Trả nợ.

— Nàng nợ những làm sao ?

— Ba vạn quan nhân, đâu cũng độ thế. Trời ơi, tôi đã bảo anh mà, anh có nghe lời tôi đâu ; thế hay giờ anh mới thật chịu cho tôi là phải. Người hàng xóm, xem vẫn đến tiền tài nhà công trước, vừa rồi cũng đến thúc tiền, bị lão đuổi ra, hôm sau lão viết giấy nói không làm gì cho *Cúc-nương* nữa. Người ấy đòi tiền, thì đã trả trước một phần sự rồi, đó là số tiền mấy nghìn quan tôi bỏ khi đó ...

(Còn nữa).

ĐỒNG-HỒ
MẠ VÀNG
BẢO HÀNH 20 NĂM
Máy tốt và tốt nhất hạng
15 chức kinh
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN Ở HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri. — HANOI
2009

ĐỨC-LONG
Số nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao coi, dây gai tây, dây dừa to, cũng các thứ dầu to, các thứ hạt tươm dầu, các thứ khô dầu để nuôi các nhà nuôi và bón cây, bón ruộng, cũng là đủ các đồ sắt làm xe bò cước, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, các thứ danh, vân vân.

Xin quí-khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tính giá phải chăng không dám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU
2058 chủ-hiệu.

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Hỡi hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mà đã chữa chước không phải dường, hoặc là đã không chữa chữ nào cả : nay hỡi những người phải đau khí quản đã sinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỡi các người phải những tạo, nay tôi khuyên các người nên nhớ ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tế nhược tiếu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con sài phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt mất, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÉS số 84 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 bạc. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì sẽ khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ . . . 0 $ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon
Giá một chai là . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU
Một lít. . . . . 12 f. 00
Độ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tùy theo gần hay xa) bạc kho Nhà-nước lên xuống.

Thuốc chữa bệnh ho rất thần-hiệu (SIROP N)
Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Độ 0 $ 70 đến 3 $ 80
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Độ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ . . . . . 11 f. 50
Độ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Thuốc (máu-bổ) bổ huyết
Một lọ . . . . . 11 f. 40
Độ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cúm, về mùa hay thường hay hại người hết là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu và sẽ người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Dù chẳng ra được nhiều mồ hôi cũng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rất nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÉS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Bội-đồng xét xem sổ chi thu đưa vào đấy rồi thời các ông hội-viên đều ưng thuận, lại bầu ban trị-sự năm 1923 cũng như năm 1921 Kế hội-đồng bàn đến lễ sĩ h-nhật của hội. Ông hội trưởng và ông thư-ký có bàn rằng đến ngày sinh-nhật hội ta nên làm lễ để kỷ-niệm lấy ngày mà hội ta đã thành lập, là ngày mà quả cầu đã tung bổng như năm 1921 Kế hội-đồng bàn đến lễ sĩ h-nhật của hội. Ông hội trưởng và ông thư-ký có bàn rằng đến ngày sinh-nhật hội ta nên làm lễ để kỷ-niệm lấy ngày mà hội ta đã thành lập, là ngày mà quả cầu đã tung bổng như năm 1921 Kế hội-đồng bàn đến lễ sĩ h-nhật của hội. Ông hội trưởng và ông thư-ký có bàn rằng đến ngày 5 Mars là ngày chủ-nhật sẽ làm lễ kỷ-niệm. Hội-đồng cũng ưng thuận rồi giải tán.

Tin hội Cao-bằng thể-dục làm lễ kỷ-niệm ngày sinh đã vang lừng trong tỉnh, người người đều mong đợi đến ngày để được hưởng một cuộc vui đích đáng. Từ sáng hôm mồng 5, chung quanh trường đá bóng đã thấy có bày phấp phới ra sát cờ ba sắc lẫn cờ vàng, đèn xếp treo xen chiếc nhỏ, chiếc to, chiếc tròn chiếc dẹp, trông thực là rực rỡ ra quang-cảnh một ngày kỷ niệm. Quả 3 giờ trưa chung quanh trường đá bóng đã vỡ số người đến xem. Trên các quí quan và các thân-hào hàng tỉnh, hội có giấy mời đến chứng kiến cuộc đá bóng thì Nên 4 giờ kém một khắc thời đã thấy quan đại-úy Bodier ở cơ linh Lê-dương, quan ba đốc-tờ Pélel. quan ba phó sứ Gey, quan ba chưởng-ấn Arneaud, quan ký-sự công chính Berger cùng các thân-hào Tây Nam hàng tỉnh các ông làm việc các sở công tư đều đến chứng-kiến.

Hồi 4 giờ kém 5 phút có linh kèn Lê-dương thổi một khúc nhạc mừng hội thể dục, nghe thật dịu dàng vui tai vô hạn ấy cũng nhờ được cái thịnh tình yêu hội thể-dục của quan Bodier mà ngày kỷ niệm của hội được thêm trọng thể là ngài đã cho phép cơ linh Lê-dương cùng dự cuộc đá bóng và cho góp cuộc vui là cuộc mừng nhạc ấy.

Đúng 4 giờ thời bên hội thể-dục đã bện quần áo đá bóng chỉnh tề, một ông dự cuộc đá bóng đã cầm quả cầu đá một quả bay tít lên cao, tỏ lòng hăng hái mà vui mừng ngày kỷ niệm. Lúc bấy giờ nắng chang chang mà các quí-quan cùng các thân hào hàng tỉnh cũng không coi nắng vào đâu mà đều nói nói cười xem ra có ý chia vui cùng hội vậy.

Quả đá bóng lên của một ông hội-viên thể-dục đá lên thời bên linh Lê-dương cũng chia vui với ông hội-viên ấy bên nhảy sổ lên mà đá một quả, lại cho thêm vui cả. Ấy là lệ chơi bóng « vòn » vì cũng như các đó vật khi chưa bắt tay nhau còn vòn vòn vậy. Đoạn kèn thổi khúc mừng, pháo nổ vang lừng, rồi hai bên dàn quân đá bóng.

Dự cuộc đá bóng thì có những ông này : *Gool*, Hội, *arrière-fixe* Nhiệp. *arrière mobile*, Phẩn, *demi*, Út. Tiết và Độ, *avant-centre* Tương, *avant aile droite* Vinh Đạm, *avant aile gauche*, Lâm và Lân. Quả bóng đá thứ nhất ở chân M. Tương đưa sang cho M. Đạm. M. Đạm lại truyền sang cho M. Vinh, rồi M. Vinh lại truyền cho M. Lâm rồi M. Lâm cùng M. Lân đem quả bóng mãi sang, lúc ấy các ông tiền sang nhanh như chớp, mà bên linh Lê-dương lùi quân thực đều mà thật vững giữ thế thủ rất bền, nên quả bóng lúc sang gần thế *surface de réparation* thì người *arrière fixe* bên linh Lê-dương đã một quả đánh « binh » một cái, rồi bên linh Lê-dương lại bắt được quả ấy cứ thế mà tiến sang bên Cao-bằng thể dục. Người « *avant centre* truyền cho *avant aile droite* kỳ truyền sang *avant aile gauche*, cứ thế mà tiến mãi thành ra bên Cao bằng thể-dục đáng giữ thế-công mà quay ra thế-thủ ; nhưng khen nhất là lúc bấy giờ linh Lê-dương trên sang như nước mà ông Tiết nhảy sổ song-phi đã bắn được quả cầu ra, nếu không thời có nhẽ thua ngay lúc ấy, rồi quả cầu lại vào chân người linh Lê-dương rồi cứ truyền nhau « *aile droite* » sang « *aile gauche* » rồi lại truyền vào « *centre* », cứ thế mà tiến nhanh như chớp, bên Cao-bằng thể-dục cũng tuần tự mà lui sau bên Lê-dương mang quả bóng đến gần « *surface de réparation* », bên thể-dục thời M. Phẩn « *arrière* » đá « binh » một quả lại sang gần đến giữa chỗ đặt quả bóng như lại một người linh lê-dương bắt được lại đem sang cứ truyền nhau mãi thành thử bên Cao-bằng thể dục giữ thế thủ đến gần 20 phút đồng hồ sau không giữ thấu bị một quả vào « goal » thế là thua bên Lê-dương một vàn.

Tuy một vàn rồi bên Cao-bằng thể-dục càng hăng hái đá kiệt lực, người ngoài đã phải khen rằng : Tuy người ta nhỏ nhưng thế cũng khỏe thực so với linh Lê-dương thời bé quả mà người mình nhanh thời có nhanh, nhưng chóng mệt không được bằng như họ ; vả thứ nhì cũng vậy cũng cứ lúc hết thì giờ thể công, sau lại phải thế thủ, rút cục cũng thua, sau kể thua toàn 4 vàn là 5 tất cả. Có người nói thua như thế thời lấy gì làm vui ; nhưng như thế là sự thường chứ thua bình, mà xin nhận cho rằng bên Cao-bằng thể-dục thiếu người đá, nên đã phải chịp mất ba người thời còn sức đâu mà địch lại được, ba người đi vắng thời bên Lê-dương cũng biết, mà lúc chưa đá bên Cao-bằng thể-dục đã chắc thua rồi và đã nói trước với bên Lê-dương rằng : Các ông cũng biết hội chúng tôi mất một ông *Capitaine d'équipe adjoint* và hai « *avant aile gauche* » và *aile droite* thời hôm nay không biết thua đến mấy vàn. Bên Lê-dương cũng đã biết trước như thế rồi. Chắc các độc-giả cũng còn nhớ rằng chính cũng bọn đá bóng của bên Lê-dương đã thua bên hội Cao-bằng thể-dục hôm mồng hai Tết một vàn. Tuy nhiên các ông thua thực nhưng rất vui mừng mà vẫn giữ mình là địa vị chủ mà tiếp đãi bên Lê-dương là địa-vị khách rất tử tế, vẫn chuyện chuyện trò trò tỏ tình thân ái. Xin nói để độc giả biết rằng mỗi bận được thua lại có khúc nhạc mừng và pháo nổ vang lừng, thực trân trọng thay ngày kỷ niệm này. Tan cuộc đá bóng thời các hội viên Cao bằng thể-dục đến vào nhà ông hội-trưởng dự tiệc. Tiệc đặt ở trước cửa vườn hoa nhà ông hội-trưởng, đèn giăng-hắp sáng choang, tiếng nói lẫn tiếng cười, vui gần bằng tết. Lại gặp đêm xuân gió lặng, sao sáng vậc giời lẫn bóng giăng xuống, sen ánh lửa đốt rừng sáng rực một phương, thực có điểm cho đêm xuân, cho tiệc càng thêm vui vẻ. Thực vui, khôn xiết tả bằng bút. Bài ca của Đại-Pháp « Madelon » của các ông hội-viên giọng hát « chèo » cùng có vang ở trong tiệc rượu, giọng nát cô-đầu của các ông tiếng dịp tay thay khổ phách gõ xuống bàn thay tiếng trống quan viên. Hát có đủ tiếng tuồng lại tiếp theo, kể đến hát luôn bài hát xâm và bài hát á-đầu của ông giáo. Hội và ông thông Kiểm mới đặt ra để mừng hội. Ba bài hát ấy xin cứ nguyên văn sao lục như sau này :

1 Hát nói

Cao bằng thể-dục
Rót chén mừng vui chúc chữ chu niên,
Nghĩ tr phen hội mới gây nên
Tiếng cổ-động đã vang trường trong tỉnh,
Gặp hội phong-trào đương lẫn tới.
Theo đòi ta phải cố đua chen.
Và nhân sinh đương độ thanh niên,
Đã trí-dũng mới nên người anh tuấn,
Nay hội đã mười phần phấn chấn,
Chữ trường xuân còn vỏ tận non sông,
Cùng chén rượu cùng đàn.

2. Tiên thanh nhất khúc
Vẻ vang thay thể dục hội này,
Mừng sinh nhật có ngày nay,
Khắp cõng chúng ai ai đều hớn hở
Gặp gỡ anh em cùng đồng chí
Mở mang tuổ dục chốn Cao thành,
Lạc-Hồng gây dựng giống mình,
Ấy nghĩa-vụ tuổi thanh-niên là thế ấy.
Cất chén quỳnh mừng giây hữu-ái,
Tấm nhiệt thành mãi, mãi với non sông,
Bữa nay nhớ cuộc vui chung.

Hát xâm

Cao-bằng, Cao-bằng, hỡi ai ơi, thể-dục Cao-bằng, mở đàng tân tiến ngày bằng thêm lên. Hội ta nay từng lẫy khắp miền, ngày nay mở tiệc đãy niên ăn mừng. Nhân tiện đây xin mượn chén nồng, chúc cho công chúng một lòng nhiệt tâm. Hội ta bền chặt lâu năm, quan trên trông xuống thường dân trông vào. Về vang rực rỡ biết bao. Gương hay để lại kể sau noi cùng. Chúng ta nên trọn nghĩa vụ chung. Rồi ra danh tiếng ung dung em lừu tuyền, mừng cho khắp mặt hội-viên.

Xong lại có cuộc hát máy, nghe tiếng hát điên, bài than vãn lối tuồng, thực não nùng mà thú vị. Cuộc hát máy mãi đến nửa đêm mới dứt hồ tan tiệc.

Tiệc đây kỳ giả xin có lời mừng hội Cao-bằng thể-dục được thịnh vượng và ngợi khen các ông đã đặt tiệc mừng ngày sinh-nhật hội, và ngợi khen các ông tay thua thực mà vẫn không nản lòng, còn định lí lâu đã người hội vẫn đá thi, lại một cuộc đá thi nữa. Dám mong rằng kỳ sau các ông sẽ hết sức bình sinh cho khỏi mất thanh thế của hội.

Đ. K.

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là
50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LẮM LÀ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH, MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này :

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre

1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre

4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lô là 10.000 đồng, 10 lô là 1.000 đồng và 76 lô, 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày 15 tháng tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 5 đến ngày 25 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hối-lý ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt phiếu đem mua.

Mua 10 trái phiếu hoặc ít hơn 10 trái phiếu thì phải nộp tiền ngay tức số ; còn những số trái-phiếu mua ngoại cái số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn thiếu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái-đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái-đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

NAM-ĐỊNH

Hai con đường đá mới ở Phủ-giầy — Đền thờ Tiên-Hương Thánh Mẫu ở Phủ-giầy thuộc về huyện Vụ-bản, tỉnh Nam-định là một chỗ danh lam thắng tích ở nước ta.

Năm năm trở về phiên chợ mồng tám tháng giêng và kỳ hội tháng ba, thập phương về chiêm bái đông lắm.

Tiền công kẻ công nhiều, song trước kia chưa có chủ chương, cho nên chưa làm được việc gì công ích.

Nay nhờ có ông Trần-bình-Hành, hiện đạo hưu-trí, là người làng ấy, năm 1919 đứng lên xin phép quan trên chế ra hai cái hòm sắt, một cái để ở cung đệ nhị, một cái để ở cung hội-đồng, thập phương về lễ bái có lòng thành cảm bỏ tiền công vào hai hòm ấy đặng lấy tiền mà trải đá hai con đường đất vào Phủ. Hai con đường này dài chừng 6 ki-lô-mét, một đường từ huyện Vụ-bản vào, một đường từ Núi Gôi đến, công việc tổn tính kể có mấy nghìn đồng.

Kỳ hội năm ngoái, quan huyện Ng-duy-Nhạc đã họp hội-đồng tổng-lý xã Tiên-hương mở hai hòm ấy ra kiểm được 1760 p. linh. Quan huyện phát cho dân 500 p. để chi tiêu về việc hàng hội, còn 1260 p. làm giấy biên bản để về tòa-sứ Nam-định gạo cho sở lục lộ khởi công.

Hiện nay đã thấy đá trải về đến trước cửa đền rồi, chẳng bao lâu hội thắng ba này ba con đi lễ sẽ bớt được cái cực bùn lầy nước vũng như xưa.

Ấy cái công quả nhỏ nhoi là thế, thơ ngây mà đồng bạc nỏ đã đã thấm vào đâu, vậy dám mong rằng các nhà hảo tâm hằng sẵn nên lưu ý vào việc ích chung này, thời cái kết quả mới được thập phần viên mãn vậy.

HƯNG-YÊN

Hội Tri-tri. — Mới rồi hội Tri-tri có quan Tuần-phủ bản tỉnh là danh-dự hội-viên làm chủ tọa để họp hội-đồng thường niên để ban lại tòa Trị-sự mới.

Ông Hội-trưởng Hoàng-văn-Tuân có đọc một tờ trình hội-đồng các công việc.

Đọc xong tờ trình, ông Tuân lấy lẽ ông mận nhiều công việc riêng không thể nhận được chức chánh Hội-trưởng nữa, ông xin từ chức và xin Hội-đồng bầu lại tòa trị-sự mới.

(Xem tường thể tờ).

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ **MAURICE LOUBET**
Thường-trú đi-sản tại Bắc-đầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tanza, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said và các Hải
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt có các trái bệnh lậu bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
KHÁM BỆNH : Giờ 3 đồng một lần
3018.

Công-ty Chế-điện Đông-pháp
Sở coi việc đặt và chữa đồ điện

Công-ty Chế điện Đông-pháp có lời ba-cáo để các nhà mua điện biết rằng : hiện nay công-ty có thể đặt những đồ như đèn thắp, máy quạt, máy chạy.

Các công việc ấy công-ty tính giá hạ theo như điều kiện chuyên môn đã định trong điều-lệ.

Những đồ thuê công-ty đặt, thì công-ty bao cho một năm.

Ngoài những việc đặt đồ điện, công-ty lại còn nhận những việc sau này, mà tính giá rất rẻ.

1° Bán quạt treo và quạt để đủ các thứ kiểu, cho thuê quạt để.

Những nhà muốn thuê quạt, nên cho công-ty biết trước ngày 15 Avril.

2° Bán và cho thuê động-cơ ít hay nhiều mã-lực thế nào cũng có.

3° Chữa các cơ-khí và điện-khí như quạt máy, động cơ, máy đổi điện, máy dùng làm thuốc, máy chữa điện, v. v.

4° Xem xét việc lắp máy, cùng là bàn các thứ máy chế điện thắp đèn ở trong nhà, cùng là đặt các máy thụt, v. v.....

Nhà áo đại trào

Ở kiện hàng THUỴ-KỲ số nhà 78 Rue de la Citadelle Hanoi mới có mở đại trào mới may sang.

Các quan mới mặng ăn mỏ lỗ 14

Nhân dịp này các người nào trên phạc đã ảnh làm kỷ-niệm, thì cứ lại bản hiệu đã có sẵn sàng đủ các mũ, măng, cân, đai mới tinh hảo, tử bắt sửa phẩm trở lên. Xin vậy thời tưởng khỏi phiền bản các người phải mang mũ đo nhé (sic).

Vậy bản hiệu mang vâng các ngài sẽ chiếu cố cho.

Kính cáo,
THUỴ-KỲ.

Có tiền mà giữ mộ, chớ không tìm cách để làm cho sinh sôi nảy nở ra ấy là có tội với nước nhà đó, vì trong nước hiện đương cần đến lắm để làm đường cần đến lắm để làm đường xe-lửa, xe-lửa mà làm xong thời suốt dân gian đều được giàu có thịnh vượng.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SẦM-NHIÊN

Tối thứ hai :
THANH-HÓA TẠM NGHỈ A-NỮ

Tích này thực là nữ truyền thần của : « Mấy đời bánh đúc có xương, mấy đời gì ghẻ có thương con chồng ».

Tối thứ ba :
TRỊNH PHỤ HÀM OAN

Sự tích này ở huyện Nam-xương tỉnh Hà-nam. Tích này thực là một bài học rất quí bán cho những ông chồng có tính đa nghi.

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)
Tuần lễ từ thứ tư 8 đến thứ ba 14 Mars 1922

Ba buổi hôm ngày thứ năm có chớp ảnh chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH
THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
Các việc tóm tắt trong thế giới.
« MATHIAS SANDORF »
Rất gian-nan, rất hay trích ở tiểu-thuyết của Jules Verne

« SAC DE ROME »
(Thành Roma thất thủ)
Hồi thứ IV. V và VI.
Rất hay và rất đẹp

NHÀ BA MÙI
65 giây nói 322

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, hành cáo thôi cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).

Có đủng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch
Quản-lý, M. Tạ-duy-Tư.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách mua báo thấy có đăng cáo-bạch các bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu khác, sau nhờ mà làm ra không chịu được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời khai trước các qui-khách rõ cho về sau các người nào rày đã có lòng chiếu cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Bổ Nguyễn-đức-Đông-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 64 Hanoi.

Nay kính,
Bà. Nguyễn,
64, Rue Paul Bert, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Kế đến ông Võ-gia-Tường là kiểm-soát, trình Hội-đồng các công việc mà hội đã ủy cho ông kiểm soát ban thư-viện và sổ sách của thủ-quỹ, ông có ngợi khen ông trưởng thư-viện và ông Thủ-quỹ đã ở lòng rất là mẫn cán trong khi làm các công việc của Hội đã ủy thác cho. Ông Thủ-quỹ Đoàn-bá-Chi cũng có trình hội-đồng các công việc ông đã làm năm vừa qua rồi cũng xin từ chức Thủ-quỹ.

Hội đồng có bầu lại ban Trị-sự mới như sau này:

M. Hoàng-đình-Công, Tham-tá công chánh, chánh hội-trưởng.

M. Võ-gia-Tường, Phán sự tòa Công sứ, phó hội-trưởng.

M. Nguyễn-văn Luyện, Thái-y, chánh thư-ký.

M. Nguyễn-đăng-Thịnh, bát phẩm dinh quan Tuần-phủ, phó thư-ký.

M. Cao-đắc-Hân, chủ-sự sở Điện-báo, thủ-quỹ.

M. Đoàn-văn-Thông, Đốc-học trường Pháp-việt, thủ thư.

M. Đỗ quang-Giai, Tham tá tòa Công-sứ, kiểm soát.

M. Nguyễn-duy-Thơm, Thú y, kiểm soát.

M. Lương-văn-Tường, nguyên Nghị-viện, cố vấn.

M. Trần-văn-Tán, nguyên Ký-lục hưu-trí, cố vấn.

M. Tiết-du-Long, Buôn bán, cố vấn.

M. Đoàn-bá Chi, Phán-sự tòa Sứ, cố vấn.

Trước khi Hội-đồng giải tán, tòa Trị-sự mới có xin các Hội-viên bàn việc làm lễ kỷ-niệm hàng năm của Hội.

Nhân có quan chánh Công sứ Pergier mới về trọng-nhậm tỉnh, Hội-đồng định thiết một tiệc *champagne d'honneur*, để mời ngài nhận chức danh-dự hội-trưởng.

NINH-BÌNH

Hội-viên hàng tỉnh. — M. Đào-Nhạ được cử làm hội-viên huyện Yên-mô tại hội-đồng hàng tỉnh thay M. Lê-trọng-Dược mới mất.

VIỆC KINH-ĐÔ

Xưa hay là nay? — Một hôm tại một tiệm bán đồ xưa của một bà kia ở làng T. L. có người đem đến bán một cái độc bình, bà chủ xem xong thời trả tiền theo giá người bán đã đòi là 15 p. Một người làm công với bà ấy nhân có việc đi đâu ngoài vừa về, trông thấy cái độc bình thời hỏi bà chủ mua bao nhiêu. Bà chủ nói 15 p. người ấy lấy làm ngạc nhiên mà rằng cái độc-bình này là đồ sành đời nay sao bà lại lầm rằng đồ xưa mua đến giá ấy, liền vội vã chạy theo kêu người bán lại mà la rầy sao được đến giả mạo mà phỉnh-phờ đem của giả bán lấy tiền thiệt và bắt người ấy phải trả ngay 15 p. lại. Người bán hàng cũng lấy làm tức giận vì của mình vốn thật đồ xưa, nay có người bài bác một cách cương đoán như thế thời cũng không chịu trả tiền lại, hai đàng cãi cọ nhau một hồi, chẳng chịu nhau, mãi sau hai người đều đoan một số bạc 20 đồng gởi bà chủ tiệm cất, để đi mời những người thạo xem đồ xưa đến mà giải quyết việc ấy, nếu quả là đồ xưa thời anh làm công phải mất bạc.

Một hồi lâu mời đến cả thầy năm ông bà là những ông bà đã rất sành thạo xem đồ xưa, và những người ấy toàn là những bậc thông thái đã từng xem rộng các sách nói về việc đồ xưa hoặc đã từng giao tiếp với những hàng bán đồ xưa ở ngoại quốc đã có mươi lăm năm đến nay; đem cái độc-bình ấy ra xem thời bốn người nói rằng xưa mà một người nói rằng nay, thời cũng chưa hẳn mà giải-quyết được mà hai người đoan nhau chưa ai chịu lẽ nào. Nên đã đóng thùng mà gửi ra Hanoi cho một người rất thạo xem đồ xưa định đoán việc ấy. Nghe đâu cái độc-bình ấy sẽ gửi đến tại trường bác-cổ Viễn-đông ở Hanoi thời mới định được thật là xưa hay nay. Ấy là theo cái lời đoan của hai người đã giao kết với nhau tại trong giấy tin-chỉ như thế. Thật là kỳ-khôi thay, đã không biết không rành mà lại không có cái làm đoan đích làm chứng cớ trong sự xem đồ xưa mà dám cả gan đem bạc chục mà đoan; tưởng cũng thật là si ngốc ấm vậy.

OMEGA

CÓ BÁN TẠI:
GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Nên hỏi giá của Bản-hiệu.
2074

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HỘI PHÁP-THƯƠNG VĂN-TẢI
Số 7, cạnh trường L-viện

CÓ BÁN: Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá . . . . . . 2.200$00

CHO THUÊ: Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Bobillot.

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo; Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hạng nào cũng có giấy cam-đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Thuốc này thực đáng làm nổi danh tiếng cho người bào chế ra, vì hiệu đã dùng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm quí-báu, lấy làm tin dùng, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt. Hãy xin kể các thứ bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi: bệnh suy nhược cả đàn ông, đàn bà; bệnh thứ thân của con gái [illegible] bệnh yếu đuối trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bú; bệnh một nhọc [illegible], bệnh ngo ngẩn, bệnh đau ung, vân vân.

Chỉ dùng với lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) thì các bệnh ấy đều thuyên giảm.

Ở các hàng bán thuốc tây đều có bán cả.
2056

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 30 ngang cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 65 cũng phố ấy

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-A cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh
Giấy nói số: 280 — hoặc số: 150
Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán

MỚI SANG, MỚI SANG

Quí khách nên viết giấy về Hiệu NAM-THỊNH, số 6, phố Hàng Ngang, Hanoi *mà lấy giá hàng. Bản-hiệu mới nhận được nhiều thứ laine may complets và pardessus, satin, cachemire, cùng các thứ hàng tấm khác, không kể xiết. Bản-hiệu xin tình hầu các Ngài một giá đặc biệt.*

MUA BUÔN SẼ CÓ GIÁ RIÊNG

SỞ ĐẠC-ĐIỀN TƯ
14, phố hàng Cá, Hanoi

MỚI IN XONG
Quyển ĐẠC-ĐIỀN THÀNH-TRƯƠNG
Của ông Nguyễn-Cảnh
Trắc địa kỹ-sư soạn
Rất có ích cho nhà làm ruộng
Giá 0$10, *hàng sách nào cũng có bán*

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN
133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÁN (PHOSPHATES) là một thứ bột vun lúa, giồng mầu, rất tốt. Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÁN thì lúa rồi ra được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi han gì, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau này, hàng lấy tại nhà máy ở Haiphong
23$00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng chua.
32.00 một tấn PH. S Thứ bột này thông dụng cả ruộng chua, ruộng-ngọt

SOCIÉTÉ ASIATIQUE D'IMPORT ET D'EXPORT
Số 21, Rue Jules Ferry, ở Haiphong

CÓ BÁN: Vải, dạ, len, rượu vang, rượu sâm banh, rượu cốt nhắc, các thứ đồ hộp, vân vân.

Ai muốn hỏi gì, hiệu ấy sẽ sẵn lòng trả lời và sẽ gửi ngay các mẫu hàng đi.
2075

NGUYỄN-HỮU-THU dit SEN
HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN:

Tàu BẢO-THẠCH (JADE) chạy Hải phòng, Nam-hải, Bắc-hải, Hongkong
Tàu GIAO-CHỈ chạy Hải-phòng Nam-định.
Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng Nam-định.
Tàu TẢN-ĐÊ chạy Phả-lại (Sept Pagodes), Lâm.
Tàu CÁT TƯỜNG chạy Hải-phòng Kiến an.
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải phòng Hongay.
Tàu ĐỀ-ĐỀ chạy Hải-phòng Hải-dương.

Những hàng hóa thì phải xếp xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành
Ai cần điều gì xin hỏi tổng cục tại Hải phòng
Phố Bonnal số 41 — Phố Tourane số 9
TÉLÉPHONE No 361
2011

BẠCH-THÁI-BƯỞI
CÔNG-TY

HÃNG TÀU SÔNG BIỂN

Tàu CHẠY PHIÊN khắp các ngọn sông Bắc-kỳ;
Tàu CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ;
Tàu CHO THUÊ cả chuyến:
Tàu HẢI THUYỀN và sà-lan:

Bản-ty cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng

Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định,
Hanoi, Tuyên quang, Việt-trì và Bến-thủy
2001

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để *chữa a-phiện*
SOLUTION R. HOLBÉ
2$50 một chai
Theo luật mới = Muốn dùng thuốc này phải xin đơn quan Đốc-tờ người Pháp thì mấy có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1$00 một lọ
Thuốc bổ sức: kém ăn ngủ, mỏi mệt không muốn làm việc gì: dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bản-hiệu hay bán:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, *trị bệnh Giang-mai*
Thuốc HO-GIÓ SIROP PECTORAL *đặc-có, sổ-mũi.*
Thuốc LAO *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2$00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0$96 một chai
Chữa các chứng lậu: chẳng kì mới hay cũ: uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc blennorrhicide của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được vô số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1$00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không điều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, gia con, uống thuốc này đỏi màu sẵn lấy lại màu tốt trong mình đã hao kém.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SÊ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán cuộn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DÉRÉ »
0$90 một chai 1/4 littre
Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc 914 rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mấy chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.
Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn littre. Giá có 3$00 mà thôi.

No 28

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Miêu-thành-long nói:

— Ta đây là bộ-hạ Ô nguyên-soái, lĩnh ấn tiên phong, tên gọi *Miêu-thành-long*. Nhà-ngươi nên mau mau đầu hàng đi, sẽ được cùng hưởng phú quí.

Vệ-hoán nghe nói, liền cầm ngọn giáo đâm thẳng vào mặt *Miêu-thành-long*, *Miêu-thành-long* một tay giơ dao lên đỡ, còn một tay cầm dao toan chém vào đầu *Vệ-hoán*. Hai bên giao chiến được 30 hợp, *Miêu-thành-long* toan quay thuyền chạy, *Vệ-hoán* nhảy vót sang thuyền *Miêu-thành-long*, rồi đâm cho một ngọn giáo chết ngay. Quân-sĩ đều nhảy theo sang, chém giết quân giặc.

Vệ-hoán hạ lệnh rằng:

— Hễ đứa nào chịu hàng thì tha chết cho.

Quân giặc đều quì xuống xin hàng. *Vệ-hoán* thu quân về bái-yết *Hoàng-phủ-kinh*, và dâng nộp thủ-cấp tướng tiên phong quân giặc. *Hoàng-phủ-kinh* ghi công vào sổ, rồi khao-thưởng quân sĩ.

Ô-tất-khải nghe tin *Miêu-thành-long* tử trận, lấy làm căm tức, liền sửa soạn chiến-thuyền để ngày hôm sau ra đánh. Sáng hôm sau, có thám tử vào báo với *Hoàng-phủ-kinh* rằng:

— Dạ dám bẩm quan nguyên-soái, có *Ô-tất-khải* đem đại-đội chiến-thuyền đến đánh, vậy tôi phải về đây cấp báo.

Hoàng-phủ-kinh tức khắc ra trận để đối-địch, trông thấy *Ô-tất-khải* ngồi trên một chiếc thuyền. Mình cao 9 thước, mặt đỏ tóc đỏ, như là một vị *Hỏa-đức-tinh-quân*, tay cầm hai cái ngân-chùy. Mũi thuyền có cắm một lá cờ tướng đề chữ «Ô nguyên-soái».

Ô-tất-khải nhìn sang thuyền bên này, cũng thấy *Hoàng-phủ kinh* mình cao hơn 8 thước, diện-mạo khôi-ngô, tay cầm một cái phương-thiên-họa-kích. Trước mặt cũng có một lá cờ tướng đề chữ «Trạng nguyên cập-đệ *Hoàng-phủ* nguyên-soái».

Hoàng-phủ-kinh quát to lên mà rằng:

— Lai-tướng có phải là *Ô-tất-khải* đó không?

Ô-tất-khải nói:

— Chính ta đây! còn nhà-ngươi có phải là *Hoàng-phủ-kinh* đó không?

Hoàng-phủ-kinh nói:

— Chính phải! nhà-ngươi nên mau mau đầu hàng đi, kẻo về sau hối sao cho kịp!

Ô-tất-khải cười mà đáp rằng:

— Nhà-ngươi dùng những quân ô-hợp, địch sao cho nổi quân ta. Thôi thì đầu hàng đi, còn có thể giữ được phú-quí.

Hoàng-phủ-kinh nổi giận, tay cầm ngọn kích đâm thẳng vào *Ô-tất-khải*, *Ô-tất-khải* giơ hai cái ngân-chùy lên đỡ. Phiên-tướng là *Tả-thiên-khu* cũng cưỡi một chiếc chiến thuyền đến để trợ chiến, tướng tiên phong quân *Nguyên* là *Vệ-hoán* liền ra đối-địch, hai bên đánh nhau mới độ 10 hợp thì *Vệ-hoán* quát to lên một tiếng, đâm trúng vào cổ họng *Tả-thiên-khu*.

Bấy giờ *Hoàng-phủ-kinh* cùng *Ô-tất-khải* giao-chiến được hơn 30 hợp. *Ô-tất-khải* luống cuống bị *Hoàng-phủ-kinh* đâm cho một nhát trúng vai bên tả. *Ô-tất khải* kêu to một tiếng, ngã lăn xuống mạn thuyền, các thủy-thủ chèo thuyền chạy trốn. *Hoàng-phủ-kinh* đuổi theo một quãng, rồi mới thu quân trở về thủy-trại.

Hoàng-phủ kinh mừng mà bảo *Vệ-hoán* rằng:

— Cứ xem thế này thì quân giặc dễ phá, chẳng bao lâu ta sẽ được thu quân trở về.

Vệ-hoán nói:

— Tôi sợ người quân-sư của giặc có yêu-thuật, khó phá vỡ được.

Hoàng-phủ-kinh nói:

— Đợi khi giao-chiến một trận, sau sẽ thương nghị.

Lại nói chuyện *Ô-tất-khải* về trại buộc thuốc, nhưng chỗ thương tích đau đớn không biết thế nào mà nói. Bỗng thấy thám tử vào báo có quân-sư đến. *Ô-tất-khải* mừng rỡ, vội-vàng chèo thuyền ra đón, nói với *Thần-vũ-đạo-nhân* rằng:

— Tôi vừa định đến yết-kiến quân-sư, chẳng ngờ quân-sư lại tới đây, thật là may cho tôi lắm!

Thần-vũ-đạo-nhân nói:

— Bần-đạo nghe tin quan nguyên-soái thất lợi, vậy đến để thăm hỏi. Chẳng hay tình-thế quân *Nguyên* thế nào?

Ô-tất-khải liền đem sự thể thua luôn hai trận nói cho *Thần-vũ-đạo-nhân* nghe. lại tấm-tắc mà khen ngợi *Hoàng-phủ-kinh* và *Vệ hoán* là tay anh-hùng vô địch.

Thần-vũ-đạo-nhân cười mà bảo rằng:

— Có phải quân *Nguyên* dữ tợn như vậy, để ngày mai bần-đạo ra trận hóa phép bắt *Hoàng-phủ-kinh* và *Vệ-hoán*, thì còn du-đằng, không đánh chắc cũng phải tan.

Nói xong, liền thò vào túi áo lấy một viên thuốc, dịt chỗ thương tích cho *Ô-tất-khải*, lại được bình-phục như thường, chẳng đau-đớn chi nữa.

Ô tất khải mừng lắm, tạ ơn quân-sư, rồi mở tiệc thết-đãi.

Thần vũ đạo nhân nói

— Bần-đạo chỉ đánh một trận ngày mai là có thể thành công được.

Ô tất-khải nói:

— Xin nhờ cái uy-linh của quân sư.

Thần-vũ-đạo-nhân hạ lệnh sửa-soạn chiến-thuyền để ngày hôm sau ra đánh. Mờ sáng hôm sau, *Ô-tất-khải* cùng *Thần-vũ-đạo-nhân* đều cưỡi chiến-thuyền ra trận. *Hoàng-phủ-kinh* nghe báo, cũng đem quân ra đối địch.

Thần-vũ-đạo-nhân ngồi một chiếc thuyền, mặt sám-sạm đen, trên đầu quấn khăn, mình khoác cái áo ngoài bằng lông hạc, tay cầm một thanh bảo-kiếm. Mũi thuyền có cắm một lá cờ tướng đề chữ: «*Thần-vũ* quân-sư».

Quân *Nguyên* thấy vậy, bảo với *Hoàng-phủ-kinh* rằng:

— Người ngồi ở mũi thuyền kia, tức là *Thần-vũ-đạo-nhân*, có nhiều phép lạ.

Hoàng-phủ-kinh truyền lệnh cho các thuyền phải đề-phòng cẩn mật. *Thần-vũ-đạo-nhân* trông thấy thuyền *Hoàng-phủ kinh*, liền tiến lên mà bảo rằng:

— *Hoàng-phủ-kinh*! Nhà-ngươi chưa biết phép ta hay sao, sao không đầu hàng đi

Hoàng-phủ-kinh nổi giận mà mắng rằng:

— Nhà-ngươi cậy có yêu-thuật, dám xâm phạm thiên-triều, ta phụng mệnh tới đây, để lấy thủ-cấp nhà-ngươi đó.

Thần-vũ-đạo-nhân cười mà bảo rằng:

— Đứa thất phu kia, mày sắp chết đến nơi mà còn không biết.

Nói xong, tay giơ thanh kiếm, miệng đọc mấy câu thần-chú. Bỗng có một cơn sóng gió dữ-dội, các thuyền quân Phiên vẫn bình-tĩnh như thường mà các thuyền quân *Nguyên* thì dập-dềnh trôi dạt. Trên từ *Hoàng-phủ-kinh*, dưới đến quân-sĩ, đều miệng thở mắt mờ, chân đứng không vững.

Hoàng-phủ-kinh thở dài mà than rằng:

— Nếu vậy thì trời hại ta!

Thần-vũ-đạo-nhân hóa phép bắt *Hoàng-phủ-kinh* đem về thuyền mình, quân *Nguyên* thấy mất *Hoàng-phủ-kinh*, kêu khóc rầm lên. Tướng tiên-phong của quân *Nguyên* là *Vệ hoán* cũng đang say sóng lảo đảo, đứng ngồi không yên, nghe tin *Hoàng-phủ-kinh* bị bắt, chẳng còn hồn-vía nào nữa.

(Còn nữa).

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN